

Sveriges Författarförbund - Sveriges Dramatikerförbund - Svenska Journalistförbundet - Sveriges Läromedelsförfattares Förbund - Konstnärernas Riksorganisation - Föreningen Svenska Tecknare - Föreningen Sveriges Konstantverkare och Industriformgivare - Svenska Fotografers Förbund - Sveriges Arkitekter - Föreningen Svenska Tonsättare - Föreningen Svenska Kompositörer av Populärmusik - Federationen Svenska Musiker - Svenska Teaterförbundet - Svenska Regissörsföreningen - Oberoende Filmars Förbund - Unionen - klubbarna vid Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion

KLYS

Konstnärliga
och Litterära
Yrkes
utövares
Samarbets
nämnd

2011-06-20

Landstinget i Jönköpings län

Synpunkter på Regional kulturplan 2012–2014 för Jönköpings län

KLYS har beretts tillfälle att yttra sig över ovanstående förslag till regional kulturplan. Vi väljer att lämna synpunkter i löptext istället för i den svarsenkät som landstinget tagit fram.

KLYS – Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd – företräder via sina 17 medlemsorganisationer ca 30 000 yrkesverksamma kulturskapare i Sverige. Dessa arbetar som bl.a. författare, musiker, tonsättare, bildkonstnärer, dramatiker, regissörer, journalister, skådespelare, filmare och dansare. Organisationerna samarbetar under KLYS paraply i frågor som rör t.ex. upphovsrätt, arbetsmarknad, tryck- och yttrandefrihet samt mediefrågor. KLYS har i drygt 50 år arbetat med dessa frågor på ett nationellt plan. I och med införandet av samverkansmodellen på den statliga kulturpolitikens område, har KLYS också påbörjat ett arbete på regional nivå, främst med att försöka bidra till att yrkesverksamma kulturskapare är med i processen.

En av KLYS viktigaste uppgifter när det gäller samverkansmodellen, är att bevaka att principen om armlängds avstånd används och värnas. Denna princip har skapats för att konsten ska kunna stå fri från politiska viljor, och är av största vikt för att konstnärlig frihet ska kunna upprätthållas och att demokratiska samtal ska kunna ske i samhället.

Övergripande

KLYS upplever att det generellt finns en gedigen och väl genomtänkt ambition i förslaget till kulturplan, där alla konstområden täcks in. Dock saknar vi i planen genomgående de grupper KLYS företräder, dvs. de professionella kulturskaparna. Vi efterlyser därför ett eget avsnitt i planen där man redogör för professionella kulturskapares villkor, och hur man avser att arbeta med de frågorna i regionen.

Kulturpolitiska utgångspunkter

Civilsamhället, dvs. de ideella krafterna, och de professionella kulturskaparna är beroende av varandra för att ett rikt kulturliv ska kunna skapas och upprätthållas, men de verkar på helt skilda villkor i samhället. De professionella är utbildade inom sitt område, har professionell erfarenhet och lever av sitt arbete, medan amatörer har annan utbildning och sysselsättning och ägnar sig åt kulturverksamhet på sin fritid. Därför anser vi att punktlistan – som vi i övrigt tycker är ett utmärkt initiativ – bör kompletteras med skrivningar där kulturskapare ingår på ett mer tydligt vis, och att initiativet utvecklas i mer konkreta ordalag. Det nämns även att man ska ha en årlig dialog inom enskilda konstområden. KLYS förordar en skärpning av den typen av skrivningar i planen, dels att man konkretiserar alla konstområden, dels att man såväl påvisar skillnader dem emellan men också ser till likheterna.

Kulturpolitisk organisation

De ”formaliseringar av tidigare tillfälliga nätverk” som beskrivs i planen, och som är ett resultat i och med samverkansmodellens införande, ser KLYS som en mycket bra utveckling. Dock efterlyser vi här mer tydlighet om vilka nätverk det handlar om, och om kulturskaparna finns med i några av dem.

Framtida samverkan

I den inledande punktlistan finns många lovvärda tankar. Något vi saknar är dock en beskrivning om hur man tänker sig öka möjligheterna för att få professionella kulturskapare att verka och stanna i regionen. Det handlar dels om hur man tänker sig arbetsmarknaden för dessa i framtiden, dels om att utveckla de skrivningar som finns om att utveckla utbildningsalternativ, såväl grundutbildning som vidareutbildning för redan verksamma. Det är viktigt att poängtera att dessa båda områden dessutom hör ihop. Sker en satsning på endast utbildning inom konstnärliga områden, samtidigt som det inte finns några tankar om utveckling av arbetsmarknaden inom konstområdet, är risken att man som kulturskapare lämnar regionen när man är färdigutbildad. Vidare saknar vi explicita skrivningar om kulturskapare i avsnitten om mötesplatser, och vi ser som tidigare nämnts att det finns en särskild rubrik som berör kulturskaparesh villkor generellt i regionen.

Kulturlivet, länets kulturliv, civilsamhället och organisationer nämns som begrepp ett flertal gånger, men vi har svårt att se om kulturskaparna räknas med där som en självklarhet. Vi saknar även lite mer ingående beskrivningar av *hur* dialoger, möten och samtal ska genomföras. Här hoppas vi att kontakten med KLYS och de samtal som förts om samråd med kulturskapare kan bidra till en formaliserad dialog med kulturskapare. Se även bifogad bilaga om hur KLYS ser på samråd med professionella kulturskapare inom ramen för samverkansmodellen.

Nulägesbeskrivning och Utvecklingsmöjligheter

Såvitt KLYS kan bedöma är beskrivningarna av de olika områdena mycket väl genomförda och detaljerade. Vi har därför inga större synpunkter på dessa, och vill bara säga vi kan se tydliga mål med starka visioner och konkreta åtgärdsförslag i kulturplanen.

Kulturpolitiska aspekter

Även under denna rubrik finns mycket positivt. Vad som är viktigt är dock att kulturpolitiken inte endast anges som aspektpolitik, utan att kulturen också erkänns ett egenvärde. Visst är det så att kulturpolitiska initiativ kan verka positivt på andra områden, vilket naturligtvis är bra, men en förutsättning för en livskraftig kultur, är att denna får utvecklas efter sina egna förutsättningar. Först då kan den också vara en hjälp för utveckling inom andra politikområden. Det är därför av största vikt att man inte tar medel från kulturbudgeten för att finansiera åtgärder inom andra områden, exempelvis när det gäller området kultur och hälsa. På s. 19 finns ett embryo till en regional konstnärspolitik, vilket är positivt, men detta stycke bör utvecklas. Vad behövs för att man ska kunna leva och verka som kulturskapare året om? När man ska exemplifiera hur man ska kunna "utöva och utveckla sitt konstnärskap" kommer exemplet från kulturella och kreativa näringar (nya arenor för konst och design). Det är givetvis bra med nya arenor, men det är just kulturella och kreativa näringar, inte konstnärspolitik. Några ytterligare smärre synpunkter och funderingar:

- Under rubriken **Delaktighet** (s. 21) föreslår vi att man skriver till det professionella kulturlivet såväl i punkt 2 som i efterföljande styckes text på s. 22.
- Under rubriken **Tillgänglighet** (s. 22) framgår att man vill öka tillgängligheten till de fria kulturutövarnas verksamheter. Detta anser vi naturligtvis är en bra ambition, men det är här viktigt att det inte görs på ett sätt som exempelvis inkräktar på upphovsrätten.
- Under rubriken **Barn och unga** och de punkter som börjar nederst på s. 21, står bl.a. att kulturen ska bli "mer relevant för denna målgrupp". Risken med den typen av uttalanden är att man tar det som grund i en anpassning av kulturen för att ge det man tror publiken vill ha, istället för att utgå från kulturskaparnas egna tankar och initiativ. En sådan utveckling är inget KLYS ställer sig bakom i något sammanhang.
- Under rubriken **Kultur och näringsliv...** (s. 19) finns skrivningar om utveckling av infrastruktur etc. Dessa tycker vi är bra, men skulle kunna spetsas till med exempelvis kompetensutveckling och vidareutbildning. Dessutom bör man göra klart att en förutsättning för en utveckling inom området kulturella och kreativa näringar, är dels ett offentligt finansierat kulturliv och att det alls finns professionella kulturskapare.

Kulturplanens framtagande och förankring samt Uppföljning och utvärdering

Vi kan inte se att det i vare sig referensgruppen eller i någon av arbetsgrupperna ingår professionella kulturskapare som resurs och samtalspart. Detta är något vi efterlyser, antingen att det framgår att så är fallet, alternativt att landstinget tar detta till sig och inlemmar sådana i arbetet.

Avslutande kommentar

KLYS vill avslutningsvis i punktform peka på följande som vi anser vara extra viktigt när det handlar om att ta fram, genomföra och utvärdera en regional kulturplan:

- Ta tillvara professionella kulturskapares åsikter och erfarenheter.
- Analysera vilken typ av konstnärspolitik man vill ha i regionen.
- Respektera principen om armlängds avstånd.

Slutligen vill vi å alla kulturskapares vägnar tacka för möjligheten att få komma med synpunkter på kulturplanen. Dessa har tagits fram inom KLYS interna Samverkansgrupp, där våra fyra huvudområden – ord, ton, bild/form samt scen/film – finns representerade.

Vid ytterligare frågor var vänlig kontakta:

Giulia Ray, samverkanssamordnare

giulia@klys.se

070-262 19 38

Anna Söderbäck, ordförande

anna@klys.se

070-219 51 21